

STRESZCZENIE

Socjolekt strzelecki na tle polszczyzny ogólnej

Praca doktorska napisana pod kierunkiem

prof. dr hab. Urszuli Sokólskiej

Strzelectwo sportowe to – najogólniej rzecz ujmując – sport, który polega na trafianiu z *broni sportowej* do wyznaczonego celu. Celem niniejszej rozprawy było przeanalizowanie języka *strzelców sportowych*, który nie był dotychczas szczegółowo opracowywany i umiejscowienie go wśród odmian polszczyzny ogólnej.

Praca składa się z pięciu rozdziałów, wstępu, zakończenia, bibliografii oraz indeksu nazw. We wstępie przedstawiłam przedmiot i cele badań oraz założenia metodologiczne pracy. Przyjrzałam się terminologii, opisałam materiał i sposoby jego zbierania. Omówiłam stan badań nad odmianami zawodowymi i środowiskowymi polszczyzny oraz nad socjolektem sportowym.

Rozdział pierwszy stanowi próbę klasyfikacji semantyczno-strukturalnej nazw z zakresu *strzelectwa sportowego*. Wyodrębniłam i omówiłam tutaj: nazwy *strzelców sportowych* i innych osób związanych ze *strzelectwem*, nazwy *broni sportowej* w perspektywie diachronicznej, a także nazwy części broni oraz miejsc i elementów wyposażenia strzelnicy.

W rozdziale drugim zwróciłam uwagę na funkcjonowanie *socjolektu strzeleckiego* w kontekście różnych relacji panujących na strzelnicy. Zwróciłam uwagę na podobieństwa i różnice w sposobie porozumiewania się zawodników, sędziów i trenerów w zależności od sytuacji. Przytoczyłam fragmenty dialogów pochodzących z codziennej pracy na strzelnicy oraz komendy, a także zabawne wypowiedzi. Wymieniłam również najczęściej występujące błędy.

W rozdziale trzecim skupiłam się na analizie 180 ankiet dotyczących stereotypu *strzelca* w polszczyźnie. Uczniowie szkoły średniej oraz dorośli mieszkańcy Podlasia i innych województw odpowiadali na pytania o skojarzenia ze słowem *strzelec*, o to kim może on być z zawodu, jakie posiada cechy fizyczne i psychiczne oraz jak powinien się zachowywać. Pytałam także o to, jaki jest stereotyp strzelca oraz o związki frazeologiczne, powiedzenia lub przysłowia zawierające słowo: *strzelać*, *strzelec*, *broń*, *karabin* lub *pistolet*.

Rozdział czwarty to analiza komentarza telewizyjnego w oparciu o nagrania wideo pochodzące z finałów Igrzysk Olimpijskich w Rio de Janeiro w 2016 roku.

W rozdziale piątym pokazałam socjolekt strzelecki na tle innych odmian funkcjonalnych polszczyzny takich jak socjolekt łowiecki, łuczniczy oraz slang młodzieżowy.

Natomiast w zakończeniu podsumowałam dotychczasowe badania, wskazałam podobieństwa i różnice socjolektu strzeleckiego wobec polszczyzny ogólnej oraz wytyczyłam dalsze kierunki badań. Całość dopełnia indeks nazw, który ma pomóc czytelnikowi w odnalezieniu potrzebnych definicji.

Monika Sobolewska